

Т.Ю.Ковалевська

ОСНОВИ НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ

**Методичні вказівки та рекомендації
для слухачів третього рівня вищої освіти (доктор філософії Phd)
спеціальності 035 Філологія**

Одеса 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Т.Ю.Ковалевська

ОСНОВИ НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ

Методичні вказівки та рекомендації
для слухачів третього рівня вищої освіти (доктор філософії Phd)
спеціальності 035 Філологія

Одеса-2020

Розробник: Ковалевська Тетяна Юріївна докторфілологічних наук,
професор, завідувачка кафедри української мови

Рецензенти:

Кутуза Н.В. – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри прикладної лінгвістики Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова.

Яковлева О.В. – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри загального і слов'янського мовознавства Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова.

Методичні вказівки та рекомендації затверджені на засіданні кафедри української мови (Протокол № 5 від "24" грудня 2019 року), схвалені навчально-методичною комісією (НМК) філологічного факультету (Протокол № ... від "... " лютого 2020 року) та рекомендовані до друку Вченою радою філологічного факультету (Протокол № 6 від "27" лютого 2020 року).

Ковалевська Т.Ю.

Технології комунікативного впливу: Методичні вказівки та рекомендації для слухачів третього рівня вищої освіти (доктор філософії Phd)
спеціальності 035 Філологія. Одеса, 2020. 25 с.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Навчальна дисципліна «Основи нейролінгвістичного програмування» викладається слухачам третього рівня вищої освіти (Phd) спеціальності 035 Філологія і відповідає освітньо-науковій програмі підготовки докторів філософії зі спеціальності 035 Філологія.

Метою викладання навчальної дисципліни “Основи нейролінгвістичного програмування” є всебічне ознайомлення слухачів з особливостями, природою і закономірностями емпатичного, толерантного спілкування, його фундаментальними складниками, усвідомлення внутрішньої механіки різножанрової комунікації, її нейрофізіологічних, психологічних, філософських і власне мовних підвалин, опанування новітніми методами аналізу вербальної та невербальної комунікації та уможливлення чіткої ідентифікації маркерів девіантної мовленнєвої і паралінгвальної поведінки, з’ясування базових технік досягнення оптимальної комунікації у проєкції на можливість здійснення коректного уприродненого впливу.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Основи нейролінгвістичного програмування” є такі:

оптимізація загальної комунікативної майстерності слухачів, формування вмінь і навичок емпатичної комунікації, орієнтування в новітніх вітчизняних та зарубіжних досягненнях оптимальної комунікації, вміння корегувати неадекватну поведінку особистості / колективу та застосовувати екологічні засоби впливу на індивідуальну та масову свідомість, що створюватиме надійне наукове підґрунтя для комунікативної ефективності слухачів у різножанрових дискурсивних практиках.

Питання, які розглядаються протягом курсу, також допомагатимуть орієнтуванню в новітніх вітчизняних та зарубіжних досягненнях цієї галузі мовознавства, що створюватиме надійну теоретичну базу для підвищення наукової обізнаності студентів, а також для використання набутих знань у побутовій та професійній практиці, увиразнюючи теоретико-прикладний характер дисципліни.

Мета та завдання курсу «Сугестивна лінгвістика» (всього 90 годин, із них - 16 лекційних годин, 14 годин практичних занять, 60 годин самостійної роботи) скеровані на формування таких умінь і навичок у студентів:

студенти повинні **знати**:

- фундаментальні нейрофізіологічні, психологічні та лінгвістичні фактори, що зумовлюють специфіку комунікативних процесів;
- основні складники комунікації;
- основні стратегії і тактики мовленнєвого спілкування та фактори їх оптимізації;

- комплекс визначальних екстралінгвальних складників комунікації (вербальні, паравербальні, проксемічні, гаптичні, нейрофізіологічні, психоментальні, інформаційно-структурні та ін.);
- основні наукові парадигми дослідження емпатичної комунікації;
- особливості дискурсивних виявів комунікативних процесів;
- проблематику екологічності та деструктивності інтерактивних впливів;
- відповідний термінологічний апарат;

студенти повинні **вміти**:

- виявляти актуальні лінгвістичні, паралінгвістичні, психологічні та інші складники комунікації;
- орієнтуватися в методиках аналізу складників і факторів різножанрових дискурсів;
- застосовувати у власній комунікативній діяльності відповідні стратегії оптимального і коректного мовленнєвого та невербального спілкування;
- здійснювати комплексну оцінку тексту / дискурсу в аспекті його екологічності чи деструктивності;
- укладати екологічні тексти;
- ідентифікувати лексичні, граматичні та стилістичні девіантні зони у мовленнєвих повідомленнях та вміти їх нейтралізувати;
- використовувати стратегії захисту від некоректного впливу;
- дотримуватися норм емпатичної коректної комунікації.

Таким чином, процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

а) загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей.

ЗК-2. Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-3. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосування сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК-7. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів.

б) спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК-2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх.

СК-3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

СК-4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку із використанням теоретичних і експериментальних методів.

СК-5. Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень.

СК-6. Здатність планувати й організувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.

Програмні результати навчання.

ПРН-1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН-4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології;

ПРН-6. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організувати роботу дослідницьких колективів.

ПРН-9. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень.

ПРН-12. Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредити ЄКТС.

Матеріал методичних указівок розташовано відповідно до навчальної програми курсу «Основи нейролінгвістичного програмування» за двома основними змістовими модулями (блоками) з відповідною тематичною рубрикацією:

Змістовий модуль 1. Комплексний характер НЛП. Формування та сучасний стан цієї науки. Основні категорії.

Тема 1. НЛП як наука. Основні категорії.

Тема 2. Філософські, нейрофізіологічні та психологічні витoki НЛП. Лінгвістичні основи НЛП.

Тема 3. Постулати НЛП.

Змістовий модуль 2. Метамоделі мови як модель оптимальної вербальної комунікації. Природа невербального знака. Базові техніки НЛП.

Тема 4. Метамоделі мови. Функційні особливості метамоделі (оптимізація спілкування).

Тема 5. Невербальні складники комунікації як основа особистісної реконструкції.

Тема 6. Базові техніки НЛП.

Наприкінці кожного змістового модуля подано основні питання до теми, завдання, список відповідної літератури (основної, додаткової та довідкової),

яку слухачі опрацюватимуть для підготовки до практичних занять і самостійної роботи.

Наприкінці вказівок подано список залікових питань, розподіл балів, які отримують слухачі, шкала оцінювання: національна та ECTS, форма підсумкового контролю, методи діагностики успішності навчання, вказано на методичне забезпечення курсу.

Структура навчальної дисципліни «Основи нейролінгвістичного програмування»

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Вечірня форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	ср		л	п/с	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Комплексний характер НЛП. Формування та сучасний стан цієї науки. Основні категорії.												
Тема 1. НЛП як наука. Основні категорії.	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 2. Філософські, нейрофізіологічні та психологічні витоки НЛП. Лінгвістичні основи НЛП.	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 3. Постулати НЛП..	12	4	2			6	12	4	2			6
Разом за змістовим модулем 1	32	8	6			18	32	8	6			18
Змістовий модуль 2. Метамоделі мови як модель оптимальної вербальної комунікації.. Природа невербального знака. Базові техніки НЛП.												
Тема 4. Метамоделі мови. Функційні особливості метамоделі (оптимізація спілкування).	18	2	2			14	18	2	2			14
Тема 5. Невербальні складники комунікації як основа особистісної реконструкції.	22	4	4			14	22	4	4			14
Тема 6. Базові техніки НЛП.	18	2	2			14	18	2	2			14

Разом за змістовим модулем 2	58	8	8			42	58	8	8			42
Усього годин	90	16	14			60	90	16	14			60

Тематика практичних занять із дисципліни «Основи нейролінгвістичного програмування»

1	Тема 1. НЛП як наука. Основні категорії.	2
2	Тема 2. Філософські, нейрофізіологічні та психологічні витоки НЛП. Лінгвістичні основи НЛП.	2
3	Тема 3. Постулати НЛП.	2
4	Тема 4. Метамоделі мови. Функційні особливості метамоделі (оптимізація спілкування).	4
5	Тема 5. Невербальні складники комунікації як основа особистісної реконструкції.	2
6	Тема 6. Базові техніки НЛП.	2
	Всього	14

Самостійна робота з дисципліни «Основи нейролінгвістичного програмування»

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять	14
2	Ознайомлення з додатковою літературою	8
3	Підготовка до лекцій	8
4	Підготовка презентацій	10
5	Написання рефератів	10
6	Збір та аналіз фактичного матеріалу	10
	Разом	60

Змістовий модуль 1. Комплексний характер НЛП. Формування та сучасний стан цієї науки. Основні категорії.

Навчальні цілі заняття: оптимізація загальної комунікативної майстерності здобувачів вищої освіти; формування вмій і навичок емпатичної комунікації; орієнтування в новітніх вітчизняних та зарубіжних досягненнях здійснення оптимальної комунікації; ознайомлення з головними ідеями НЛП, його філософською, нейрофізіологічною і лінгвістичною природою.

Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичного заняття: повторення базового теоретичного матеріалу шляхом опитування; пояснення нового матеріалу; організація виконання завдань; аналіз виконаних завдань з опертям на теоретичний матеріал: пояснення домашнього завдання: зміст, методика роботи з ним, включаючи посилання на теоретичний матеріал.

Порядок проведення заняття:

Самостійна робота: пошук додаткового матеріалу, опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, підготовка індивідуальних розгорнутих повідомлень, рефератів, презентацій.

Аудиторна робота: презентація вивченого та опрацьованого матеріалу, дискусії та доповнення відповідей, ілюстрація прикладів та сфер застосування технік НЛП під час виконання певних практичних завдань та ін.

Тема 1. НЛП як наука. Основні категорії.

Природа і структура комунікації. Основні стратегії комунікації. Нейролінгвістичне програмування як молода галузь гуманітарного знання (виникло в 70-х роках минулого сторіччя в США) з ґрунтовною теоретичною базою та потужним прикладним значенням. Р. Бендлер та Дж. Гріндер – фундатори НЛП. НЛП визначають як «самостійну моделювальну систему з відповідним теоретичним підґрунтям і практичним інструментарем, предметом дослідження якого є когнітивні структури людини, пов'язані зі специфічними процесами діакритизації метатексту дійсності та відповідною експлікацією вербалізованих і аналогових (невербальних) структур у полікомунікативних моделях» (Т. Ковалевська). НЛП «вивчає, як ми конструємо свої думки, як ми знаємо те, що знаємо, і як ми утворюємо свої переживання. Звісно, наші суб'єктивні переживання відрізняються від чийх завгодно. Так само й суб'єктивні переживання будь-якої людини відмінні від суб'єктивних переживань решти. Всі ж наші думки, емоції, спогади і мрії складаються з картинок, звуків, відчуттів. Неодноманітність наших переживань зумовлена тим, що ми можемо розташувати ці картинки, звуки й відчуття в міраді різних способів, а також і тим, **що** саме привертає нашу увагу» (Г. Коллінгвуд). Володіння технологіями НЛП, за твердженнями фундаторів цієї науки, дає змогу: 1) досягти та поліпшити особистісні взаємовідносини; 2) розвинути дар переконання; 3) перейти до позитивного світосприйняття; 4) підвищити рівень самооцінки; 5) подолати наслідки негативних переживань, пов'язаних з минулим; 6) зосередитися на визначених цілях і скерувати всі свої сили на їхнє досягнення; 7) діяти з максимальною продуктивністю; 8) керувати своїми відчуттями; 8) співвідносити з визначеними цілями свої переконання й систему цінностей; 9) позбутися небажаних звичок; 10) повірити у власні сили; 11) досягти того, що раніше здавалося недосяжним; 12) творчо розв'язувати різноманітні проблеми; 13) ефективніше використовувати свій час; 14) поглибити й

закріпити відчуття повноти життя; 15) набути тих якостей, які подобаються в інших людях тощо.

Історія становлення НЛП. Внесок М. Еріксона, Ф. Перлза, В. Сейтер у становлення НЛП.

Основні ідеї НЛП втілено у назві цієї наукової галузі, де **перша частина** акцентує на тому, що основа всіх поведінкових моделей особистості розпочинається, закладається на нейрофізіологічному рівні, насамперед на рівні мозкової діяльності (міжпівкульна асиметрія) та специфіки репрезентативних каналів – візуального, аудіального, кінестетичного, смакового та нюхового. Ці канали виконують роль фільтрів у сприйнятті довкілля, з одного боку, заздалегідь продукують сегментарність і певний рівень редукації вхідної інформації, а з іншого - зумовлюють самотність ментальних інтерпретацій конденсованої картини світу через виключно індивідуальну маркованість психофізіологічних характеристик особистості.

У **другій частині** запропоновано систематизований підхід до визначення ролі мови в процесі мислення та комунікації, який орієнтує на необхідність урахування власне мовних реалізацій як матеріальних виявів нейрофізіологічних та психоемоційних настанов індивідуума. В цьому аспекті в НЛП запропоновано метамодель мови. Роль невербального компонента комунікації як потужного маркера внутрішньої сутності особистості.

Третя частина назви цієї науки фіксує можливість програмування індивідуальних когнітивних карт – моделей поведінки, а також і можливість програмувати поведінку, смаки, настанови іншої особи / осіб через усвідомлене конструювання комунікативного повідомлення на вербальному, невербальному та загальносеміотичному рівнях.

Тема 2. Філософські, нейрофізіологічні та психологічні витоки НЛП. Лінгвістичні основи НЛП.

Нейрофізіологічне підґрунтя НЛП. Поняття про міжпівкульну асиметрію. Функційна роль правої півкулі головного мозку. Відмінність її функцій від функцій лівої півкулі: а)права півкуля відповідає за темброве забарвлення мовлення («музикальність» мовлення), ліва - за фонемне розрізнення мовлення без інтонаційного аналізу; б)права півкуля сприймає одночасну моментальну інформацію (симультанну), але здійснює глобальне, комплексне засвоєння аналізованої ситуації, утворюючи її цілісний образ (гештальт). Ліва півкуля відповідає за абстрактно-логічний аналіз розчленованої (дискретної) інформації; в)права півкуля виявляє індивідуальні особливості об'єктів і подій, активація правопівкульного сприйняття зумовлює зниження критичності сприйняття; г)права півкуля пов'язана з чуттєвою інформацією, перероблює неусвідомлювані фізіологічні сигнали; г)з правою півкулею пов'язані підсвідомі процеси, неусвідомлене запам'ятовування, з лівою – свідомість; д)з правою півкулею пов'язані негативні емоції, оскільки небезпечні ситуації вимагають швидкого й точного реагування; е)правопівкульне мислення не сприймає суперечностей.

Дійсність як така не знає логічних суперечностей, бо вони виникають лише як результат взаємодії з нею людини; є)правопівкульне мислення характеризується образністю, емоційністю тощо.

Когнітивно-психологічне підгрунття НЛП. Психологізм природно притаманний парадигмі НЛП, і глибинна вмотивованість людської діяльності тут пояснюється положеннями когнітивної, гештальтпсихології [112:25] та персонологічними концепціями психогенетичного підходу, в центрі уваги яких - індивідуальні еволюційні процеси. Ці положення відповідають основам сучасних теорій розвитку особистості, згідно з якими когнітивно-емоційна еволюція індивіда породжена співвідношенням зовнішніх упливів та внутрішньопсихологічної детермінації. З одного боку, «кожна дія зумовлюється усталеними внутрішніми потребами людини та зовнішніми обставинами її буття, з іншого - одночасно складається інша детермінація - актуально-цільова, яка безпосередньо скеровує особистість до здійснення певної дії» [441], що почасти відповідає і постулатам гештальтпсихології, започаткованої М.Вертгеймером, В.Келером, К.Коффкою і розвиненої у відповідних сучасних дослідженнях: «поаспектному, модальнісно-категорійному сприйняттю візуально поданого об'єкта світу передую його цілісне семантичне оцінювання» [11:81]. Ці факти дають змогу впровадити в термінологічний обіг НЛП поняття комунікативної особистості, яка характеризується трьома основними параметрами: мотиваційним, когнітивним та функційним. Когнітивний параметр містить усю множинність характеристик, які формують інтелектуально-емоційний план внутрішнього світу особистості в процесі її пізнавальної діяльності. Когнітивна адекватність у такому разі передбачає знання конвенційних сценаріїв вербальної та невербальної поведінки, глибинне розуміння семантики інформаційних змістів, інтроспективну та інтерперсональну комунікативну специфіку.

Метапрограми (МП) як маркери особистісних скерувань та мотивацій, пріоритетів напрямів перцепції та інформаційного оброблення. МП і ментальність. Основні метапрограми: 1)екстернальна / інтернальна особистісна референція (зовнішні-внутрішні фактори поведінкової мотивації); 2)відцентрова / доцентрова мотивація діяльності; 3)зіставно-протиставний фокус порівнянь (узагальнення-деталізація у сприйняттєвих процесах); 4)структурування дійсності (речі, властивості, відношення); 5)суб'єктивні / об'єктивні пріоритети у процесах спілкування (процес-результат); 6)рівень активності (внутрішня-зовнішня мотивація діяльності) та ін. (див. Ковалевська Т.Ю. Комунікативні аспекти НЛП).

Філософське підгрунття НЛП. Філософську основу НЛП становлять ідеї Х.Вайхінгера та фундатора загальної семантики А.Коржибського про нетотожність об'єктивного світу та його суб'єктивної моделі як репрезентованої карти довкілля. Згідно з першим постулатом НЛП, «мапа - не територія, яку вона представляє» (Г. Коржибський), бо «організована діяльність логічної функції вбирає в себе всі відчуття і творить свій власний внутрішній світ, який послідовно відходить від реальності». Специфіку цього

явища, коли «реальність незмінно постає перед нами трансформованою нашими когнітивними здібностями», пояснено універсальними закономірностями, притаманними трансформаційним процесам ментальних об'єктиваций, що детерміновано наявністю в структурі особистості нейрофізіологічних, соціально-генетичних та індивідуальних фільтрів. Перша їхня категорія пов'язана з обмеженнями, які зумовлені специфікою генетичного коду репрезентативних систем: аудіальної, візуальної та кінестетичної. Другим різновидом фільтрів, що спричиняють відмінності суб'єктивної моделі довкілля та його дійсного стану, є соціально-генетичні фільтри, де «ми маємо на увазі різноманітні фільтри чи категорії, дій яких ми зазнаємо як члени тієї чи іншої соціальної системи: мова, загальноприйняті способи сприйняття та найрізноманітніші функції, щодо яких у даному суспільстві існує співвідносна злагода». Основним соціально-генетичним фільтром звичайно вважають вербальну поведінку, яка слугує засобом репрезентації чи ж моделювання особистісного досвіду і відбиває глибинний зв'язок між психікою людини та її мовленнєвими експлікаціями. Третій різновид фільтрів співвідносний з індивідуальною інтерпретацією довкілля, соціальними параметрами мовців.

Лінгвістичне підгрунття НЛП. Основні ідеї трансформаційної граматики Н. Хомського. Універсальні закони мовного моделювання. Процеси упущення, генералізації та викривлення як основа метамодельної класифікації. Поняття про метамодель мови.

Тема 3. Постулати НЛП.

Постулати НЛП як його наукове підгрунття.

Перший постулат становить загальне підгрунття НЛП - «мапа не територія» (А.Коржибський). Наведене положення НЛП має універсальний характер і дає змогу твердити, що: 1) кожна людина живе не в реальному світі, а у світі своєї суб'єктивної, другої реальності, визначеної набором мап особистості; 2) «ту ж саму ситуацію люди можуть інтерпретувати по-різному залежно від когнітивно-аксіологічних пріоритетів свого внутрішнього світу; 3) ефективність поведінки людини залежить від багатства сенсової амплітуди її мапи - що уважніше людина ставиться до інших, що більше намагається зрозуміти думки інших людей, то багатші її власні уявлення про світ і то більше виборів поведінки в ньому вона має.

Другий базовий постулат сформульовано Р.Ділтсом: «життя і розум - системні процеси». У межах цього базового положення актуальним є «закон необхідної різноманітності», згідно з яким треба постійно варіювати дії та процеси, за допомогою яких досягається результат, тобто висувається на перший план категорія комунікативної пластичності.

Третій постулат «свідомість і тіло - частини єдиної кібернетичної системи» є деталізованим похідним від попереднього, у межах якого феномен особистості вводився до систематики універсального буття. В цьому ж постулаті наголошено на інтернально орієнтованій комплексності власне

індивідуума, який становить неподільну єдність фізіології та когнітивно-емоційних мереж.

Четвертий постулат - «увесь наш життєвий досвід закодовано в нервовій системі» - пов'язує всі наші поведінкові комплекси з фізіологією. Йдеться про те, що внутрішні мотивації скеровують актуальну поведінку. У НЛП намагаються виявити структуру наших суб'єктивних переживань для того, щоб на цьому ґрунті сконструювати різноманітні моделі їхніх позитивних реалізацій.

П'ятий постулат торкається специфіки та селективного характеру сприйняттєвих індивідуацій - «суб'єктивний досвід визначений п'ятьма системами сприйняття: зоровою, слуховою, тактильною, смаковою та нюховою». На рівні вербальної поведінки корелятивна природа фізіологічного та психоемоційного відбивається в наявності т.зв. предикатів - сенсорно визначених слів, які відповідають за семантичною орієнтацією певній репрезентативній системі мовця і є, таким чином, її вербальними маркерами. На рівні невербальної поведінки це виявляється насамперед у ЛРО.

Шостий постулат наголошує на комунікативній вазі зворотного зв'язку зі співрозмовником: «Зміст повідомлення в тій реакції, яку воно викликає». Тлумачення цього постулату передбачає необхідність усвідомлення того, що наскрізною метою будь-якої ситуації спілкування є отримання адекватної реакції співрозмовника й використання конкретних комунікативних дій, які відповідали б особистісним глибинним намірам.

Сьомий постулат «Не буває поразок - є тільки зворотний зв'язок» про наявність у комунікатора чутливості, гнучкості, які використовуються у звичайній та проблемній комунікації. У такому разі в НЛП пропонують змінити погляд на ситуацію, оцінити «внесок» негативних реакцій співрозмовника, спробувати інші позиції сприйняття.

Восьмий постулат - «в основі будь-якої поведінки перебуває позитивний намір, вона пов'язана з первинним оточенням» акцентує на необхідності толерантного ставлення до поведінки іншої людини та адекватного оцінювання контекстуальних умов.

Дев'ятий постулат ілюструє внутрішню аксіоматику людської поведінки, яка і визначає її оптимальність у суб'єктивній моделі світу: «будь-яка поведінка являє собою вибір найліпшого варіанта з наявних на даний момент». Він корелює з твердженням про те, що «кожний володіє всіма необхідними йому ресурсами», яке має чітке позитивне забарвлення й акцентує на природному арсеналі можливостей для досягнення певної мети, наявних у кожної людини.

Десятий постулат - «Всесвіт, який є дружнім середовищем, багатим на ресурси». Дружність Всесвіту в НЛП пов'язано з тим, що розвиток людства в історичній перспективі зумовлений процесами інтегрування Людини до Природи та коректним ставленням до неї..

Контрольні питання до теми

1. Основи НЛП. Мета і завдання курсу.
2. Загальна характеристика НЛП як новітньої гуманітарної парадигми.
3. Впливовий аспект НЛП. Підгрунтя сугестії.
4. Історія виникнення НЛП.
5. Концептуальна база НЛП. Загальна характеристика.
6. Філософське підгрунтя НЛП.
7. Когнітивно-психологічні концепції НЛП.
8. Ідеї трансформаційної граматики в НЛП
9. Лінгвістичні основи НЛП.
10. Основні постулати НЛП.

Завдання

1. Пропонувати теми для рефератів (5-10 с., 14 кегль, інтервал 1), доповідей та самостійної роботи:
 - а) природа і структура комунікації;
 - б) основні стратегії комунікації;
 - в) основні моделі комунікації;
 - г) емпатія як базова характеристика кооперативної взаємодії;
 - г) освітні ідеї О.Потебні в НЛП;
 - д) погляди сучасних дослідників на НЛП;
 - е) філософські основи НЛП;
 - є) психологічні основи НЛП;
 - ж) ідеї гештальт-психології в НЛП;
 - з) вчення А. Маслоу в психологічних основах НЛП;
 - и) когнітивні основи НЛП;
 - і) ідеї трансформаційної граматики в НЛП;
 - ї) аксіоматики нейролінгвістичних постулатів;
 - к) категорія пластичності в роботах сучасних психологів;
 - л) основні ідеї комунікативної лінгвістики;
 - м) нейрофізіологія в НЛП.
2. Проілюструвати основні постулати НЛП власними спостереженнями.
3. Довести наукову релевантність постулату про нетотожність об'єктивної реальності і суб'єктивного світу особистості.
4. Виявити предикатні характеристики вибраних осіб. Довести їхню належність до візуалів, аудіалів чи кінестетиків.
5. Довести необхідність зворотнього зв'язку в комунікації. Проілюструвати власними прикладами.
6. Довести взаємозалежність фізіологічного і психічного в структурі особистості.
7. Довести наукову релевантність десятого постулату НЛП.
8. Виявити і прокоментувати можливості, яке надає оволодіння техніками НЛП..

Рекомендована література

1. Основна спеціальна

- Бэндлер Р., Гриндер Д. Структура магии. СПб., 2010.
Бэндлер Р., Гриндер Д. Трансформэйшн. Сыктывкар, 1999.
Бэндлер Р., Гриндер Д. Шаблоны гипнотических техник Милтона Эриксона с точки зрения НЛП. Симферополь, 2011.

- Бессер-Зигмунд К. Магические слова: Пососбие по психологической самозащите. СПб., 1997.
- Бехтерев В.М. Внушение и его роль в общественной жизни. М., 2001.
- Гумбольдт В. Язык и философия культуры .М., 1985.
- Дилтс Р. Моделирование с помощью НЛП. СПб., 2010.
- Дилтс Р. Фокусы языка. Изменение убеждений с помощью НЛП. СПб., 2012.
- Эрикссон М. Г. Мой голос останется с вами: Обучающие истории Милтона Эриксона.СПб., 1995.
- Жинкин Н.И. Речь как проводник информации. - М.. 1982.
- Звегинцев В.А. История языкознания XIX-XX веков в очерках и извлечениях. В 2-х т.М., 1965.
- Ковалевська Т.Ю. Комуникативні аспекти нейролінгвістичного програмування. Одеса. 2008.
- Леонтьев А.А. Язык. Речь. Речевая деятельность.М.,1996.
- Мистрик Й. Математико-статистические методы в стилистике // Вопросы языкознания. 1967. № 3.
- О'Коннор Дж., Сеймор Дж. Введение в НЛП. К., 2000.
- Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки. К., 1994.
- Потебня А.А. Мысль и язык // Полное собрание трудов. Мысль и язык. М., 1999.
- Потебня О.О. Мова. Національність. Денаціоналізація. Нью-Йорк, 1992.
- Русанівський В. Єдиний мовно-образний простір українського менталітету. Мовознавство. 1993. №6.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія П, 2006.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика напрями та проблеми: [Підручник] П., 2008.
- Ткаченко О. Мова і національна ментальність (Спроба сучасного синтезу). К., 2006.
- Удовиченко Г.М. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. К., 1980.
- Флоренский П.А. Иконостас. М., 1995.
- Якобсон Р.О. Мозг и язык. Избранные работы. М., 1985.
- Bateson, G. (1991) A Sacred Unity: further steps to an ecology of mind (edited by Rodney E. Donaldson) New York: Cornelia and Michael Bessie, Harper Collins
- Bradley, E. J., Biedermann, H.-J. (1985). Bandler and Grinder's neurolinguistic programming: Its historical context and contribution. Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training, 22(1).
- Bandler, R. (1985) Using your Brain for a Change Moab, Utah: Real People Press.
- Dilts, R. (1998) Modelling with NLP Cupertino, CA.: Meta Publications
- Jacobson, S. (1994) Neuro-Linguistic Programming, INFO-LINE, American Society for Training and Development.

2. Додаткова спеціальна

- .Бернштейн Н.А. Очерки по физиологии движений и по физиологии активности. - М., 1966.
- Горошко Е.И. Языковое сознание. М., 2002.
- Надирашвили Ш.А. Понятие установки в общей и социальной психологии. Тбилиси, 1986.
- Олдерт Ф. Детекция лжи и обмана. СПб. :Прайм-Еврознак, 2005. 320 с.
- Панкратов В.Н. Психотехнология управления людьми: Практическое руководство. М., 2001.
- Седов. К.Ф. Нейропсихолінгвістика. М., 2007.
- Сергеечева В. Приемы убеждений. Стратегия и тактика общения. СПб., 2002.
- Черниговская Т.В. Психо- и нейролінгвістика. Сервер дистанционного обучения. [Электронный ресурс]: <http://www.csa.ru/DistanceLearning/index>.
- Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: Навч. посіб. К., 2004.
- Ahlsén E.. Introduction to Neurolinguistics. John Benjamins Publishing Company: Amsterdam, Netherlands, 2006.

Arbib M. A. How he Brain Got Language. Oxford, GB, 2012.
Bandler, R. & MacDonald, W. (1988) An Insider's Guide to Sub-Modalities Cupertino, California: Meta Publications
Barnett, E. A. (1990) The contribution and influence of neurolinguistic programming on analytical hypnotherapy, Australian Journal of Clinical Hypnotherapy and Hypnosis Mar Vol 11
Chomsky N. Language and Mind, Cambridge, GB: Cambridge University Press, 2006.
Craft, A. (2001) Neuro-linguistic Programming and Learning Theory, The Curriculum Journal Vol. 12 No. 1
Pribram K. Languages of the brain; experimental paradoxes and principles in neuropsychology. Englewood Cliffs: Prentice-Hall. 1971.

3. Довідкова

Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов .М., 1990.
Головин С.Ю. Словарь психолога-практика. 2-е изд. Мн., 2003. .
Єрмоленко С.Я., Бибик С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я.Єрмоленко .К., 2001.
Ковалевська Т., Сологуб Г., Ставченко О. Асоціативний словник української рекламної лексики. Одеса, 2001.
Кутуза Н.В., Ковалевська Т.Ю. Короткий асоціативний словник рекламних слоганів. Одеса, 2011..
Лингвистический энциклопедический словарь. М., 1990.
Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006.
Українська мова. Енциклопедія. Редкол.: Русанівський В.М., Тараненко О.О. (співголови), М.П.Зяблюк та ін. К., 2000.

4. Електронні інформаційні ресурси

www.library.edu-ua.net/ – Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського

<http://www.nbu.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського

<http://www.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України

<http://www.ukrbook.net> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова

<http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html> – веб-сайт “Бібліотеки в мережі Internet”

info@lib.ua-ru.net – наукова електронна бібліотека “Веда”

<http://grinchuk.lviv.ua/referat/1/600.html>

http://pidruchniki.ws/10540410/psihologiya/neyrolingvistichne_programuvannya
knowledge.allbest.ru/psychology/c-2...

<http://www.br.com.ua/referats/Psychology/84454.htm>

http://pidruchniki.ws/10540410/psihologiya/neyrolingvistichne_programuvannya

info@lib.ua-ru.net – наукова електронна бібліотека “Веда”

http://pidruchniki.ws/10540410/psihologiya/neyrolingvistichne_programuvannya
knowledge.allbest.ru/psychology/c-2...

http://pidruchniki.ws/10540410/psihologiya/neyrolingvistichne_programuvannya

БЛОК II. Специфіка і структура мовленнєвого впливу

Змістовий модуль 2. Метамоделю мови як модель оптимальної вербальної комунікації.. Природа невербального знака. Базові техніки НЛП.

Навчальні цілі заняття: оптимізація загальної комунікативної майстерності здобувачів вищої освіти; формування вмій і навичок емпатичної комунікації; орієнтування в новітніх вітчизняних та зарубіжних досягненнях здійснення оптимальної комунікації; ознайомлення з нейролінгвістичною метамоделлю як системою девіантних елементів мови; ознайомлення з основними компонентами невербальної комунікації та сучасними науковими напрямами дослідження невербаліки; ознайомлення з базовими техніками НЛП, формування поняття про Мілтон-модель.

Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичного заняття: повторення базового теоретичного матеріалу шляхом опитування; пояснення нового матеріалу; організація виконання завдань; аналіз виконаних завдань з опертям на теоретичний матеріал: пояснення домашнього завдання: зміст, методика роботи з ним, включаючи посилання на теоретичний матеріал.

Порядок проведення заняття:

Самостійна робота: пошук додаткового матеріалу, опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, підготовка індивідуальних розгорнутих повідомлень, рефератів.

Аудиторна робота: презентація вивченого та опрацьованого матеріалу, дискусії та доповнення відповідей, ілюстрація прикладів та сфер застосування технік НЛП під час виконання певних практичних завдань та ін.

Тема 4. Метамоделю мови. Функційні особливості метамоделі (оптимізація спілкування).

Ідеї трансформаційної граматики Н. Хомського у розробленні лінгвістичних підвалин НЛП. Поняття обсягу мовної компетенції: 1) формальних правил прийняттого поєднання різноманітних сенсів, позначених словами-знаками; 2) індексів їхньої семантичної самостійності; 3) «межових точок» та припустимих значенневих варіювань у дотриманні адекватності між мовленнєвою, суб'єктивно «омовленою», та об'єктивною, екстралінгвальною інформацією. Поняття про глибинні і поверхневі структури й універсальні закони мовного моделювання: упущення, узагальнення, викривлення.

Процеси упущення на шляху від глибинної до поверхневої структури ілюструють такі мовні маркери: 1) неспецифічні іменники (різновиди абстрактних іменників із позитивною семантикою та гіперонімих маркерів), 2) неспецифічні дієслова (різновиди пасивізованих дієслів та абсолютних/неабсолютних дієслів), 3) порівняння (відсутність об'єкта порівняння), 4) судження (прислівникова парадигма з констативною семантикою), 5) номіналізації (перетворення дієслівної динаміки на субстантивну статику).

Процеси узагальнення на шляху від глибинної до поверхневої структури ілюструють такі мовні маркери: 1) модальних операторів можливості / необхідності, 2) універсальних квантифікаторів.

Процеси викривлення на шляху від глибинної до поверхневої структури ілюструють такі мовні маркери: 1) явища комплексної еквівалентності, 2) пресупозиції, 3) явища причини і наслідку (каузативні феномени), 4) «читання думок».

Поняття про Мілтон-модель.

М.Еріксон і його модель гіпнотичної комунікації. Актуальні метамодельні маркери в системі Мілтон-моделі. Універсальні процеси мовного моделювання та їхні лінгвістичні маркери. Процеси упущення: номіналізації, неспецифічна лексика, судження, компаративно-суперлативні конструкції. Процеси узагальнення: універсальні квантифікатори, модальні оператори можливості / необхідності. Процеси викривлення: пресупозиції, комплексна еквівалентність, читання думок.

Прості техніки гіпнотичної індукції: 1) словесна синхронізація; 2) несловесна синхронізація і ведення; 3) накладання репрезентативних систем; 4) доступ до минулих станів трансу; 5) опис звичайних трансових станів.

Розвинуті техніки гіпнотичної індукції: 1) важільні індукції (невербальні реакції); б) переривання патерна; в) перевантаження та ін.

Непрямі гіпнотичні патерни: 1) вмонтовані команди (приховані накази); 2) аналогове маркування; 3) розмовні постулати (отримання потрібної реакції без прямого прохання); 4) неоднозначність та ін.

Тема 5. Невербальні складники комунікації як основа особистісної та національної реконструкції. Г.Бейтсон про емоційну домінуючу невербального спілкування. Праці В.Пронникова, І.Ладанова, І.Горелова, І.Аватара, І.Айбл-Айбесфельда про природу невербальної комунікації. А.Піз, Дж.Ніренберг. Г.Калеро, Дж. Фаст, Д.Морріс, Н.Смирнова, В.Андріянов, Н.Мечковська про типологію невербального знака. Аспекти дослідження невербального спілкування у вітчизняній лінгвістиці (праці (А.Коваль, О.Корніяки, Ю.Редька, М.Білоуса, С.Богдан, Л.Полюги, Я.Радевича-Винницького та ін.). Новітні аспекти дослідження невербального спілкування (Е.Голл, Т.Джеймс, Е.Монтегю, Г.Крейдлін). Поняття про проксеміку, гаптику. Профайлінг у системі невербальної ідентифікації.

Специфіка дослідження невербаліки в НЛП. Завдання невербальної ідентифікації в НЛП. Невербаліка як найінформативніший показник справжнього психологічного стану особистості, де відповідні складники засвідчують не тільки емоційні рефлексії особистості, а й подають загальне комплексне уявлення про її ментальну орієнтацію, пов'язану з дією цілого конгломерату чинників, які й формують неповторність кожного індивідуального вияву.

Особистісна типологія в НЛП (візуали, аудіали, кінестетики) та характерні невербальні маркери (латеральні рухи очей, положення тіла, голосові характеристики). Техніки НЛП, спрямовані на ідентифікацію невербальних

сигналів (калібрування) та встановлення рапорту в цілому. Етапи процесу встановлення рапорту (приєднання, закріплення та ведення).

Тема 6. Базові техніки НЛП.

Техніки лінгвістичної ідентифікації особистісної та колективної психоструктури: предикатні характеристики мовлення, субмодальнісне редагування, ідентифікація інконгруентності, якоріння, рефреймінг.

Предикатні характеристики мовлення. Роль репрезентативних систем у комунікації. Предикати. Синестезія каналів. Провідна та первинна репрезентативна система як основа визначення мисленнєвих стратегій співрозмовника.

Субмодальнісне редагування. Субмодальності репрезентативних систем: візуальну модальність репрезентують показники розміру, кольору, контрастності, чіткості, дистанції та ін., аудіальну - тону, темпу, голосності тощо, кінестетичну - за посередництвом ідентифікації тиску, текстури, температури, інтенсивності тощо. Завдання техніки субмодальнісного редагування.

Ідентифікація інконгруентності. Поняття конгруентності в НЛП як основа узгодження між вербальними і невербальними каналами повідомлення. Синтонність як база конгруентної поведінки. Два рівні синтонності - вербальний і невербальний, де невербальне повідомлення існує щодо вербального як мета-повідомлення, як таке, що належить до вищого логічного рівня та визначає ставлення особистості до тексту. Неузгодженість між словами (вербальним планом повідомлення) і фізіологією (невербальним планом повідомлення) як маркер інконгруентності. Поняття про теорію брехні П. Єсмана, профайлінг. Поняття про міжпівкульну асиметрію. Завдання техніки ідентифікації інконгруентності.

Якоріння. Якір як стимул, пов'язаний із певним фізіологічним станом, та як зовнішній подразник (тригер), який запускає його. С. Ковальов про якоріння як пристосування станів людини до певних шаблонів поведінки або входів сприйняття для наступного відтворення і використання. Процес, за посередництвом якого будь-який стимул або репрезентація (зовнішня чи внутрішня) пов'язана з певною реакцією і зумовлює її появу.

Рефреймінг як здатність уміщувати події в різні рамки. Мова як рефреймінговий феномен, що надає змогу по-різному описати, об'єктивувати певні константи довкілля з урахуванням індивідуальних інтерпретацій. На рівні парадигматики - це різні відношення близьких за семантикою слів, на рівні синтагматики - мультиплікативні дистрибутивні валентності. Метафори як приклад порушення усталеної валентності. Поняття про рефреймінг контексту і рефреймінг значення. Субтехніки рефреймінгу («спритність мовлення», «кут зору», «перевертання проблеми» та ін.). Поняття про спін-докторинг.

Контрольні питання до теми

- 1.Актуальні компоненти трансформаційної граматики та породжувальної семантики в НЛП.
- 2.Метамоделі мови. Загальна характеристика.
- 3.Процеси генералізації. Лінгвістичні маркери.
- 4.Процеси упушення. Лінгвістичні маркери. Неспецифічна лексика. Судження.
- 5.Процеси упушення. Лінгвістичні маркери. Порівняльні комплекси. Номіналізації.
- 6.Процеси викривлення. Лінгвістичні маркери. Комплексна еквівалентність. Читання думок.
7. Процеси викривлення. Лінгвістичні маркери. Каузативні комплекси. Пресупозиції.
- 8.Поняття про Мілтон-модель.
- 9.Базові методики НЛП. Загальна характеристика.
- 10.Базові методики НЛП. Предикатні характеристики мовлення.
- 11.Базові методики НЛП. Субмодальнісне редагування.
- 12.Базові методики НЛП.Інконгруентність.
- 13.Базові методики НЛП.Рефреймінг.
- 14.Базові методики НЛП. Якоріння.
- 15.Базові методики НЛП. Основні галузі застосування.

Завдання.

- 1.Пропоновані теми для рефератів та доповідей:
 - а)основні ідеї трансформайційної граматики Н. Хомського;
 - б)завдання та функції нейролінгвістичної метамоделі мови В НЛП;
 - в)функційні особливості Мілтон-моделі;
 - г)репрезентативні типи особистостей;
 - г)реклама як сугестивний дискурс (метамоделі і Мілтон-моделі маркери);
 - д)політичні промови в системі нейролінгвістичної ідентифікації (метамоделі і Мілтон-моделі маркери);
 - е)релігійний дискурс у системі нейролінгвістичної ідентифікації (метамоделі і Мілтон-моделі маркери);
 - є)юридичний дискурс у системі нейролінгвістичної ідентифікації (метамоделі і Мілтон-моделі маркери);
 - ж)художній дискурс у системі нейролінгвістичної ідентифікації (метамоделі і Мілтон-моделі маркери);
 - з)педагогічний дискурс у системі нейролінгвістичної ідентифікації (метамоделі і Мілтон-моделі маркери);
 - и)сугестія у медійному дискурсі (Мілтон-моделі маркери);
 - і)роль невербальності в сучасних комунікативних процесах;
 - ї)типологія невербальних маркерів.
- 2.Визначити власний тип мислення через техніку ідентифікації предикатів.
- 3.Навести приклади предикатної маркованості реклами (комерційної, політичної, соціальної). Визначити актуальність предикатної маркованості у різних жанрах реклами.
- 4.Розкрити психолінгвістичну природу техніки якоріння.

5. Визначити стиль мислення (візуальний, аудіальний, кін естетичний) вашого улюбленого письменника / поета через аналіз предикатної маркованості його текстів.
7. Навести приклади синестезії каналів у рекламних текстах.
8. Укласти рекламний (політичний) текст, використовуючи метамодельні маркери. Пояснити очікуваний результат і запропонувати оптимізаційну корекцію таких текстів.
9. Дібрати приклади патогенних текстів. Довести їхню негативну природу. Запропонувати шляхи їх поліпшення.
10. Навести приклади емпатичної комунікації (з власних спостережень). Розкрити сутність її складників та основну ідею.
11. Проілюструвати техніку (за вибором) НЛП, спираючись на власні спостереження.

Рекомендована література

1. Основна спеціальна

- Бэндлер Р., Гриндер Д. Структура магии. СПб., 2010.
- Бэндлер Р., Гриндер Д. Трансформэйшн. Сыктывкар, 1999.
- Бэндлер Р., Гриндер Д. Шаблоны гипнотических техник Милтона Эриксона с точки зрения НЛП. Симферополь, 2011.
- Дилтс Р. Моделирование с помощью НЛП. СПб., 2010.
- Дилтс Р. Фокусы языка. Изменение убеждений с помощью НЛП. СПб., 2012.
- Жинкин Н.И. Речь как проводник информации. М., 1982.
- Иган Дж. Базисная эмпатия как коммуникативный навык. Журнал практической психологии и психоанализа. 2000. №1.
- Ковалевська Т.Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування. – Одеса. 2008.
- Леонтьев А.А. Язык. Речь. Речевая деятельность. М., 1996.
- Липа Ю. Велетенське завдання. Святе Письмо рідною мовою. Рідна мова, 1939. Ч.2.
- Лурия А.Р. Язык и сознание. Ростов-на-Дону, 1998.
- О'Коннор Дж., Сеймор Дж. Введение в НЛП. К., 2000.
- Потебня А.А. Мысль и язык // Полное собрание трудов. Мысль и язык. М., 1999.
- Русанівський В. Єдиний мовно-образний простір українського менталітету // Мовознавство. 1993. №6.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика напрями та проблеми. П., 2008.
- Спивак Д.Л. Измененные состояния сознания: психология и лингвистика. СПб., 2000.
- Черепанова И., Петров А., Мягких С. Детектор правды. Суггестивные технологии в творчестве полиграфолога-профессионала. – М., 2004.

2. Додаткова спеціальна

- Аватар И. Кинесика. [Електронний ресурс] . Режим доступу: [http:// www.avatar-world.narod.ru](http://www.avatar-world.narod.ru).
- Акульшин О.В., Заруба О.Г., Компанцева Л.Ф., Кудінов С.С., Слухай Н.В. Гібридна війна: технології сугестії та контрсугестії: монографія. К., 2018.
- Ахутина Т.В. Нейролінгвістический анализ лексики, семантики, прагматики. М., 2014.
- Берн Э. Игры, в которые играют люди: Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры: Психология человеческой судьбы. М., 1996.
- Бернштейн Н.А. Очерки по физиологии движений и по физиологии активности. М., 1966.
- Бессер-Зигмунд К. Магические слова: Пососбие по психологической самозащите. – СПб., 1997.
- Биркенбил В. Язык интонации, мимики, жестов. СПб, 1997.
- Выготский Л.С. Избранные психологические исследования. М., 1959.
- Выготский Л.С. Мышление и речь // Собр. соч..Т.2. М., 1982.

- Горелов И.Н. Невербальные компоненты коммуникации. М., 1980.
- Горошко Е.И. Языковое сознание. М., 2002.
- Горячев А.А. Моделирование речевого воздействия в рекламной коммуникации: дис. ... канд. филол. наук. СПб., 2010.
- Дружинець М.Л. Українське усне мовлення: психо- та соціофонетичний аспекти. Одеса, 2019.
- Зернецька О., Зернецький П. PR – маніпуляційний вплив. Комунікативна теорія і практика. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.politik.org.ua>
- Ковалевська Т.Ю. Дослідницькі напрями нейролінгвістичного програмування: оглядовий аналіз // Вісник Одеського національного університету, 2007. Т.12. Вип.3.
- Карнеги Д. Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей. - Рыбинск, 1997.
- Климентова О.В. Вербальна сугестія та емоції (на матеріалі українських молитов). К. : Карбон ЛТД, 2012.
- Ковалевська Т.Ю., Бронікова С.А. Основи ефективної комунікації: Навчальний посібник (Порадник управлінцеві на щодень). Одеса, 2008.
- Коломийцева О.А. Лингвистический аспект психотерапевтического воздействия А.М.Кашпировского // Психотерапевтический и духовный феномен Кашпировского. Материалы 1-й Украинской научно-практической конференции. К., 1991.
- Кондратенко Н.В. Український політичний дискурс: концептуалізація реальності. К., 2012
- Крейдлин Г.Е. Движение рук: касание и тактильное взаимодействие в коммуникации людей // Логический анализ языка. Языки динамического мира. Дубна, 1999.
- Куделин А.С., Геращенко А.В. Гипноз: практическое руководство. – Ростов н/Д., 2003.
- Кулик А. История возникновения профайлинга [Электронный ресурс]: <http://anna-kulik.ru/275>.
- Кутуза Н.В. Комунікативна сугестія в рекламному дискурсі: психолінгвістичний аспект. – К., 2018
- Ле Бон Г. Психология толп. М., 1999.
- Марцева Т. Г. Комерческий профайлинг как технология управления [Электронный ресурс]: <http://cyberleninka.ru/article/n/kommercheskiy-profayling-kak-tehnologiya-upravleniya>.
- Мусієнко О. Л. Теоретичні засади розслідування шахрайства в сучасних мовах. Х., 2009.
- Олексюк О.М. Лексико-семантичні доміанти сугестивного дискурсу реклами: дис. ... канд. філол. Наук, Одеса, 2012.
- Пиз А. Язык телодвижений. СПб., 1997.
- Сеченов И.М. Элементы мысли. СПб., 2013.
- Фрейд З. Психология бессознательного // Фрейд З. Сборник. произведений. М., 1989.
- Черепанова И.Ю. Дом колдуньи. Язык творческого бессознательного. М., 2001.
- Черепанова И.Ю. Заговор народа. Как создать сильный политический текст. М., 2002.
- Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: Навч. посіб. К., 2004.

3. Довідкова

- Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов .М., 1990.
- Большой психологический словарь /Сост. и общ. ред. Б.Мещеряков, В.Зинченко. СПб., 2004.
- Єрмоленко С.Я., Бибик С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я.Єрмоленко .К., 2001.
- Лингвистический энциклопедический словарь. М., 1990.
- Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов .М., 1990.
- Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006.

4. Електронні інформаційні ресурси

www.library.edu-ua.net/ – Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського

<http://www.nbuv.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського

<http://www.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України

<http://www.ukrbook.net> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова

<http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html> – веб-сайт “Бібліотеки в мережі Internet”

info@lib.ua-ru.net – наукова електронна бібліотека “Веда”

Journals.uran.i.ua – “Наукова періодика України”

http://pidruchniki.ws/10540410/psihologiya/neyrolingvistichne_programuvannya
knowledge.allbest.ru/psychology/c-2...

<http://www.br.com.ua/referats/Psychology/84454.htm>

http://pidruchniki.ws/10540410/psihologiya/neyrolingvistichne_programuvannya

Питання для підсумкового контролю

1. Основи НЛП. Мета і завдання курсу. Історія виникнення НЛП.
2. Концептуальна база НЛП. Загальна характеристика.
3. Філософські, когнітивно-психологічні та лінгвістичні основи НЛП.
4. Основні постулати НЛП.
5. Умови гармонійної комунікації в НЛП.
6. Функційна інформативність невербаліки в НЛП.
7. Основні невербальні експоненти в НЛП.
8. Метамоделі мови. Загальна характеристика.
9. Процеси генералізації. Лінгвістичні маркери.
10. Процеси упуцнення. Лінгвістичні маркери.
11. Процеси викривлення. Лінгвістичні маркери.
12. Базові техніки НЛП. Загальна характеристика.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота						Залік	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6		

10	10	10	10	10	10		
60						40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення: література і джерела, періодика, аудіозаписи радіо- і телепередач всеукраїнських та місцевих каналів і станцій (комерційна, політична та соціальна реклама); методичні вказівки.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

Методи діагностики успішності навчання:

Оцінювання усних відповідей, письмових завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, рефератів, усна відповідь під час складання заліку, виступи на наукових конференціях, виконання завдань.

